

**VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

2018-03-09 Nr. (18.18-31-1E)RM-8028

DĖL GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO 27 STRAIPSNIO KOMENTARO

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - VMI prie FM), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 25 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos finansų ministro 1997 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. 110, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą Nr. XIII- 841 ir siekdama suvienodinti Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau - GPMĮ) taikymo tvarką, parengė GPMĮ 27 straipsnio 2 ir 4 dalių naujos redakcijos komentarą (apibendrintą paaiškinimą). Jo nuostatos suderintos su Lietuvos Respublikos finansų ministerija (2018-02-27 raštas Nr. (14.16.01)-5K-1801618)-6K-1801281).

Šį komentarą galima rasti VMI prie FM Konsultacinės medžiagos kataloge.

PRIDEDAMA. GPMĮ 27 straipsnio 2 ir 4 dalių komentarą lyginamasis variantas, 4 lapai.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė

VMI

**VALSTYBINĖ
MOKESČIŲ
INSPEKCIJA**

Biudžetinė įstaiga,
Vasario 16-osios g. 14,
LT-01514 Vilnius

Tel. (8 5) 2668 200,
Faks. (8 5) 212 56 04,
El. p. vmi@vmi.lt,
www.vmi.lt

Duomenys kaupiami ir
saugomi Juridinių
asmenų registre,
kodas 188659752

100 Atkurta
Lietuvai

27 straipsnis. Pajamų mokesčio nuo mokestiniu laikotarpiu gautų pajamų apskaičiavimas, deklaravimas, sumokėjimas, permokos grąžinimas ir metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikimas

2. Jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip, metinės pajamų mokesčio deklaracijos turi teisę neteikti nuolatinis Lietuvos gyventojas, kuris:

1) nepageidauja pasinaudoti teise iš pajamų atimti šio Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nurodytas išlaidas ir

(Pakeista pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 16, 17, 18, 18¹, 19, 20, 22, 24, 27, 29, 33, 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 18² straipsniu įstatymą Nr. XIII-841, taikoma nuo 2018 m. sausio 1 d.).

2) per atitinkamą mokestinį laikotarpį gavo tik A klasei priskiriamų su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų ir kuriam pritaikytas NPD neturi būti perskaičiuotas šio Įstatymo 20 straipsnio nustatyta tvarka. Toks gyventojas turi teisę neteikti metinės pajamų mokesčio deklaracijos ir tais atvejais, kai gauna šio punkto pirmajame sakinyje nurodytų pajamų, jeigu šios pajamos ištrauktos į centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta neapmokestinamųjų pajamų, kurių gavus deklaracija gali būti neteikiama, sąrašą.

(Pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 131, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 29, 30 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 18¹ straipsniu įstatymą, (2008 m. gruodžio 23 d. įstatymas Nr. XI-111), taikoma nuo 2009 m. sausio 1d.).

Komentaras

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas turi pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją, jeigu jis mokestiniu laikotarpiu gavo:

1.1. B klasei priskiriamų pajamų (žr. GPMĮ 22 straipsnio komentarą), išskyrus atvejus, kai gautos pajamos yra ištrauktos į Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų sąrašą,

1.2. A klasei priskiriamų su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų (žr. GPMĮ 22 straipsnio komentarą), kai tokių pajamų gavimo vietoje pritaikytas neapmokestinamasis pajamų dydis (toliau – NPD) turi būti perskaičiuotas GPMĮ 20 straipsnyje nustatyta tvarka arba kai gyventojas pageidauja pasinaudoti teise atimti iš šių pajamų metinį NPD (žr. GPMĮ 20 straipsnio komentarą),

1.3. gavo A ir/ar B klasei priskiriamų apmokestinamųjų pajamų, ir gyventojas pageidauja pasinaudoti teise atimti iš pajamų metinį papildomą NPD (žr. GPMĮ 20 straipsnio komentarą) ir/ar patirtas GPMĮ 21 straipsnyje nurodytas išlaidas (žr. GPMĮ 21 straipsnio komentarą).

2. 2017 m. ar ankstesnio mokesčio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją turėjo pateikti bet kokių apmokestinamųjų pajamų gavęs nuolatinis Lietuvos gyventojas, pageidaujantis pasinaudoti papildomu NPD (ar jo dalimi) už auginamus vaikus (jvaikius). Nuo 2018 m. sausio 1 d. papildomas NPD netaikomas.

Pavyzdžiai

1. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per mokestinį laikotarpį gavo tik su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų iš užsienio vieneto. Kadangi šios pajamos pagal mokesčio sumokėjimo tvarką yra priskiriamos B klasei, metinę pajamų mokesčio deklaraciją privaloma pateikti.

2. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per 2018 m. mokestinį laikotarpį iš Lietuvos įmonės gavo ~~8 280~~ 8 800 Eur su darbo santykiais susijusių pajamų, kurioms pritaikytas ~~744~~ 2 560 Eur

NPD (po 62213,33 Eur įper mėnesį). Gyventojas tą mokestinį laikotarpį gavo dar ir 1 500 Eur dividendų, t. y. apmokestinamųjų pajamų, dėl kurių gavimo taikytinas MNPD turi būti perskaičiuojamas GPMĮ 20 straipsnyje nustatyta tvarka. Gyventojas turintis pajamas yra 9780 10 300 Eur, todėl jam taikytinas MNPD yra 354 1 810 Eur, t. y. mažesnis už įmonėje pritaikytą NPD sumą. Kadangi MNPD turi būti perskaičiuotas, gyventojas privalo pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją ir sumokėti pajamų mokestį dėl mokestiniu laikotarpiu pritaikyto per didelio NPD.

3. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per mokestinį laikotarpį gavo tik su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų iš Lietuvos vieneto. Per 20158 m. mokestinį laikotarpį darbdavys jam išmokėjo darbo užmokestį (po 600 Eur, kas mėnesį) tik už dešimt to mokestinio laikotarpio mėnesių, todėl pritaikė 10 mėnesių NPD (po 85,40 280 Eur). Kadangi gyventojas turi teisę susimąžinti 20158 m. apmokestinamąsias pajamas visu MNPD, apskaičiuotu GPMĮ 20 straipsnyje nustatyta tvarka, šiuo atveju 1336,80 Eur (1 992 0,26* (6 000 – 3 480) 3 960 Eur (6 000 – 4 800; 1 200 x 0,5; 4 560 – 600)), jis turi pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją, jeigu pageidauja pasinaudoti visu jam taikytinu MNPD.

4. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per 2017 m. ar ankstesnį mokestinį laikotarpį gavo A klasei priskirtų kūrybos pajamų (autorinius atlyginimus) iš Lietuvos vieneto. Kadangi šis gyventojas augina du vaikus ir pageidauja pasinaudoti teise susimąžinti 2017 m. ar ankstesnio mokestinio laikotarpio apmokestinamąsias pajamas MPNPD, jis turi pateikti to mokestinio laikotarpio metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

5. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per mokestinį laikotarpį gavo tik darbo užmokestį, NPD ir PNPD jam pritaikytas mokestiniu laikotarpiu. Šis gyventojas pageidauja susimąžinti su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusias pajamas patirtomis gyvybės draudimo įmokomis. Tokiu atveju gyventojas turi pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

6. Nuolatinis Lietuvos gyventojas per mokestinį laikotarpį gavo turto nuomos pajamų iš Lietuvos vieneto ir neapmokestinamosioms pajamoms priskirtą pensiją iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto. Kadangi šis gyventojas pageidauja susimąžinti apmokestinamąsias pajamas sumokėtomis sumomis už sūnaus studijas Vilniaus universitete, jis teikia metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

7. Nuolatiniam Lietuvos gyventojui 2018 m. išmokamam 600 Eur mėnesio darbo užmokesčiui buvo taikomas 280 Eur mėnesio NPD. Sausio – lapkričio mėnesiais išmokėta 6 600 Eur darbo užmokesčio sumai pritaikytas 3 080 Eur NPD. Gruodžio mėnesį šiam gyventojui išmokami 600

Eur darbo užmokestis ir 1 000 Eur vienkartinė išmoka, NPD netaikomas (lygus nuliui), nes bendra išmokama suma yra didesnė nei 1 160 Eur. Metinis NPD, įvertinus visas metines pajamas, yra 2 860 Eur (8 200 – 4 800; 3 400 x 0,5; 4 560 – 1 700), t. y. 220 Eur (3 080 – 2 860) mažesnis už pritaikytą NPD 3 080 Eur sumą (280 Eur x 11 mėn.). Vien dėl vienkartinės išmokos gavimo gyventojui atsiranda pareiga perskaičiuoti metinį NPD, pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją ir iki 2019 m. gegužės 1 d. sumokėti joje apskaičiuotą pajamų mokestį.

4. Metinės pajamų mokesčio deklaracijos formą, jos užpildymo ir pateikimo tvarką nustato centrinis mokesčio administratorius. Centrinis mokesčio administratorius turi teisę nustatyti metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų sąrašą, taip pat tam tikrų neapmokestinamųjų pajamų dydį, kurio neviršijus gautos pajamos nedeklaruojamos metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje ar gavus vien jų deklaracija neteikiama.

(pakeista pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 131, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 29, 30 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 18¹ straipsniu įstatymą (2008 m. gruodžio 23 d. įstatymas Nr. XI-111), taikoma nuo 2009 m. sausio 1 d.)

Komentaras

1. Metinės pajamų mokesčio deklaracijos formą, jos užpildymo ir pateikimo tvarką GPMĮ 27 straipsnio 4 dalimi yra pavesta parengti centriniam mokesčių administratoriui. Atitinkamo mokesčio laikotarpio nuolatinio Lietuvos gyventojo metinės pajamų mokesčio deklaracijos forma, jos užpildymo, pateikimo ir tikslinimo taisyklės (toliau – Taisyklės) yra tvirtinamos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI prie FM) viršininko įsakymu.

2. Metinė pajamų mokesčio deklaracija yra skirta deklaruoti atitinkamo mokesčio laikotarpio pajamoms, apskaičiuotam, išskaičiuotam ir sumokėtam pajamų mokesčiui. Laikotarpis, kurį gautoms pajamoms ir pajamų mokesčiui deklaruoti yra skirta atitinkama deklaracijos forma, nurodomas Taisyklėse.

3. VMI prie FM viršininko įsakymu, kuriuo yra tvirtinama atitinkamo mokesčio laikotarpio ar atitinkamų mokesčių laikotarpių metinės pajamų mokesčio deklaracijos forma, yra nustatomas ir Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų sąrašas. Šiame sąraše nustatoma:

3.1. atitinkamos rūšies neapmokestinamųjų pajamų tam tikras dydis, kurio neviršijus gautos pajamos neprivalo būti nurodomos metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje;

3.2. atitinkamos rūšies neapmokestinamųjų pajamų tam tikras dydis, kurio neviršijus nuolatiniam Lietuvos gyventojui neatsiranda pareiga pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją.

Pavyzdžiai

1. Metinės pajamų deklaracijos GPM308 formos ir jos priedų užpildymo, pateikimo ir tikslinimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2009 m. gruodžio 15 d. įsakymu Nr. VA-96 1 priede – „Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų, gautų 2014 m. ir vėlesnį mokesčių laikotarpį, sąrašas“ e III skyriuje kaip ne didesnės už nustatytą dydį nedeklaruojamos neapmokestinamosios pajamos, gautos per 2015 m. ir vėlesnį mokesčių laikotarpį, yra įrašytos ne didesnės kaip 3 000 nei 1 750 Eur pajamos, iš žemės ūkio veiklos, jeigu šias pajamas gaunantis gyventojas mokesčiniu laikotarpiu neprivalo registruotis ir nėra įregistruotas pridėtinės vertės mokesčio mokėtoju, gautos kaip atlygis, teikiant paslaugas pagal paslaugų kvitą, kai šių paslaugų teikimą nustato Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatymas.

Gyventojas, 2017 m. 2015 m. mokesčiniu laikotarpiu gavęs 3 000-1 750 Eur ar mažesnę tokių pajamų sumą, dėl kitų pajamų gavimo teikiamoje 20157 m. mokesčio laikotarpio metinėje pajamų deklaracijoje šių pajamų nurodyti neprivalo (gyventojas pageidavimu, gali būti nurodomos).

Nors šios pajamos pagal mokesčio sumokėjimo tvarką yra priskiriamos B klasei, atsižvelgus į tai, kad jos neviršija Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų sąrašo nurodyto dydžio (3 000 1 750 Eur sumos), prievolė pateikti 20157 m. mokesčio laikotarpio metinę pajamų deklaraciją vien dėl jų gavimo gyventojui neatsiranda.

3.3. atitinkamos rūšies neapmokestinamosios pajamos, kurios, neatsižvelgiant į mokesčiniu laikotarpiu gautų tokių pajamų sumą, teikiamoje deklaracijoje neprivalo būti nurodytos;

3.4. atitinkamos rūšies neapmokestinamosios pajamos, dėl kurių gavimo neatsiranda pareiga pateikti deklaraciją, nesvarbu, kokia tokių pajamų suma buvo gauta per mokesčinių laikotarpi.

Pavyzdžiai

1. Metinės pajamų deklaracijos GPM308 formos ir jos priedų užpildymo, pateikimo ir tikslinimo taisyklių 1 priede – „Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų, gautų 2014 m. ir vėlesnį mokesčių laikotarpį, sąrašas“ II ir IV skyriuose kaip bet kokio dydžio nedeklaruojamos neapmokestinamosios pajamos yra nurodytos pensijos ir rentos, gautos iš Lietuvos Respublikos

valstybės, savivaldybių ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų, taip pat iš užsienio valstybių valstybinių fondų.

Tarkim, gyventoja, gavusi pensiją iš Lietuvos Respublikos Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto, 20157 m. metinę pajamų deklaraciją teikianti kaip valstybės politiko sutuoktinė, gautos pensijos nurodyti neprivalo, neatsižvelgus į tai, kokia pensijos suma per mokestinį laikotarpį buvo gauta.

2. Gyventojas 20157 m. mokestiniu laikotarpiu gavo pensiją iš užsienio valstybės valstybinio fondo. Nors iš užsienio valstybių valstybinių fondų gautos pensijos pagal mokesčio sumokėjimo tvarką yra priskiriamos B klasei, atsižvelgus į tai, kad šios pajamos „Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų, gautų 2014 m. ir vėlesnį mokestinį laikotarpį, sąrašo“ IV skyriuje nurodytos kaip bet kokio dydžio nedeklaruojamos pajamos, prievolė pateikti 20157 m. mokestinio laikotarpio deklaraciją vien dėl pensijos gavimo gyventojui neatsiranda.

4. Nuostata, kad nuolatinis Lietuvos gyventojas, per mokestinį laikotarpį gavęs tik Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų sąrašė nurodytų pajamų, deklaracijos teikti neprivalo, netaikoma Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytiems gyventojams bei jų šeimų nariams, kadangi prievolė pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją mokesčio administratoriui jiems atsiranda ne dėl tam tikrų pajamų gavimo, o kitais pagrindais, pavyzdžiui, dėl eitų pareigų. Tokie gyventojai mokesčių administratoriui metinę pajamų mokesčio deklaraciją pateikti privalo, tačiau nedeklaruotinas neapmokestinamąsias pajamas gali nenurodyti. Tokiu atveju deklaracijoje nurodomi tikslai bendrieji duomenys ir pasirašoma.

5. Gyventojai, aukojantys savarankiškam politinės kampanijos dalyviui, ir politinių partijų nariai, kurių politinės partijos nario mokestis per kalendorinius metus viršija 360 eurų, teikiamoje pajamų mokesčio deklaracijoje turėtų nurodyti visas gautas metines pajamas (įskaitant nedeklaruotinas neapmokestinamąsias), jeigu jie pajamų nebuvo nurodę pateiktoje Metinėje gyventojų (šeimų) turto deklaracijoje (t. y. neužpildę šios deklaracijos pajamoms įrašyti skirtą FR0001P priedo). Duomenys apie bendrą gyventojų pajamų lygį yra aktualūs, nes pagal metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje įrašytas pajamų sumas yra nustatoma, ar teikiama auka ir (ar) politinės partijos nario mokestis yra leistinas politinės kampanijos ir (ar) politinės partijos finansavimo šaltinis.

6. Apmokestinamosios pajamos, tai pat neapmokestinamosios pajamos, nenurodytos Nedeklaruojamų neapmokestinamųjų pajamų sąrašė, privalo būti deklaruojamos. Kokios pajamos yra priskirtos neapmokestinamosioms pajamoms, nurodyta GPMĮ 17 str. 1 dalyje (žr. 17 straipsnio 1 dalies komentarą).